

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษา เมืองโบราณเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางที่เหมาะสมต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของเมืองโบราณเชียงแสน ผู้ศึกษาได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key-informants) จำนวน 14 คน คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มองค์กรชุมชนแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ ฝ่ายสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้ยึดหลักตรรกะเทียบเคียงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ควบคู่บริบท (Context) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบ

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการด้านทรัพยากรท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย เนื่องจากการจัดสภาพภูมิทัศน์ต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ด้านบุคลากรยังไม่ค่อยเพียงพอต่อการจัดการท่องเที่ยว เนื่องจากต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ทั้งด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และการจัดการท่องเที่ยว ดังนั้นจึงเริ่มมีการดำเนินการในการเตรียมคนทั้งด้านความรู้ และทักษะเฉพาะ ด้านการจัดการองค์ความรู้มีศักยภาพค่อนข้างสูง ส่วนใหญ่แล้ว อาศัยการศึกษาดูงาน และรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ หากได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างจริงจัง จะสามารถพัฒนาศักยภาพขององค์กรได้ดีขึ้น ด้านการประชาสัมพันธ์ภายในพื้นที่เป็นการบอกต่อเมื่อมีการจัดกิจกรรม อาศัยความสมัครใจของคนในชุมชน แต่การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ออกสู่ภายนอกยังค่อนข้างน้อย จำกัดเฉพาะในเขตพื้นที่เป็นหลัก เนื่องจากความไม่พร้อมทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ส่งผลไปถึงด้านการบริการนักท่องเที่ยวยังไม่ครอบคลุมนัก ทั้งด้านบุคลากรในการแนะนำข้อมูล ยานพาหนะในการท่องเที่ยว และรูปแบบกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมยังมีน้อย ในส่วนของการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่ชุมชนได้รับเป็นด้านงบประมาณ แต่ไม่ต่อเนื่อง และได้รับการส่งเสริมกิจกรรมในด้านความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาอุปสรรคในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ พบว่า การจัดการด้านพื้นที่ยังไม่ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะการปรับสภาพภูมิทัศน์ และคนในพื้นที่ยังขาดความร่วมมือ ทำให้การจัดการเป็นไปได้ยาก ส่วนขององค์กรชุมชนยังขาดงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนงานที่วางไว้ รวมถึงการประสานงานระหว่างกลุ่มยังขาดความเป็นเอกภาพ และส่วนของภาครัฐที่ยังขาดการประสานงานและวางแผนแบบมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของชุมชน ในส่วนของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรลงพื้นที่เพื่อสำรวจความคิดเห็น ปัญหา และความต้องการของชุมชนอย่างจริงจัง ไม่ขัดแย้งกับแนวคิดของชุมชน โดยการเป็นเพียงผู้รับฟังปัญหาแล้วสนับสนุนตามอำนาจหน้าที่ที่มีพัฒนาศักยภาพขององค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง โดยเฉพาะด้านจิตใจเพื่อที่จะเป็นพลังในการนำไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนใกล้เคียงต่อไป

The purpose of the study aimed to find out the capability of the community the problems and an appropriate method in historical tourism management. This qualitative research collected the data by in-depth interview of 14 key informants who were involved in tourism. These key informants were divided into two groups : 1) those from the formal community organization group and the informal community organization group, and 2) those from the government agencies and organization concerned that supported historical tourism. The data analysis was based on logic compared with related concepts, theories and research, along with the contextual analysis. The descriptive statistics were used to describe the data.

It was found that the community was capable of historical tourism management at a rather low level. This might be because the landscape management needed cooperation from community people and related government agencies. Next, there was not enough personnel to handle this type of tourism. It was necessary to have the personnel who had a good knowledge of local history and tourism management . Therefore, there was preparation for people to have a good knowledge and special skills for historical tourism. It was found that the training was quite successful. The major training method was study tours. The training was offered from outside organizations. It

the government sector gave a serious support , the capability would be increased. In the local area, the word of mouth was used when any activity was held.

The focus was on willingness community people, However, public relations to outsiders was still poor and limited to the local area because there was no readiness in materials, equipment and place, unable to give adequate services. There was scarcity of the personnel to give information and vehicles to take tourists for a tom. The activities were still a few in number. Mostly, the community received a budget uncontinuously. However, they received academic support from related agencies.

As for the problem of historical tourism management, the management of the local area was not good enough, especially the adjustment of landscape. People in the area did not give enough cooperation, so it is difficult to manage. The community still lacked continuers budgets, causing operational problems. There was no unity, as the coordination among groups was poor. The government sector lacked good coordination and participatory planning.

It was recommended that the agencies concerned should go to the field to survey the local people's opinions, problems, and needs, so that what they did would not in conflict with the people's needs. They should only listen to the people's problems, and give support as appropriate to strengthen the community. Especially, they should give a spiritual support to link the tourism network among neighboring communities.